

صنعت پتروشیمی تعامل پرسود و سازنده خود با دانش بنیان‌ها را توسعه می‌دهد

مسیر توسعه هموارتر می‌شود

شرکت‌های دانش‌بنیان توانسته‌اند صنعت پتروشیمی را از گردنه مهم حساس و بسیار سخت‌گیر تجریم به شرایط اقتصادی سخت به سلامت عبور داده و بخش زیادی از بار فشارها و محدودیت‌های فنی و مالی را کاهش دهند و این اثرگذاری که از نگاه مزین مسؤولیت‌گشور، خصوصی مقام معظم رهبری دور نبوده است، این اثرگذاری شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه آن در حوزه‌های مختلف صنعتی، هموار مورد تأکید رهبر معظم انقلاب بوده و در زمره مجموعه‌های اجرایی و اقتصادی دولت‌ها طی سال‌های گذشته در اولویت برنامه‌ریزی قرار داشته است. ناگفته نماند که در سال ۱۴۰۱ به نام سال «تولید، دانش‌بنیان و اشتغال آفرین» گویای این توجه به‌علاقه به شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت خصوصی صنایع پرسودی همچون صنعت پتروشیمی است.

سهام دانش‌بنیان‌ها در کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری
شرکت‌های دانش‌بنیان تاکنون در حوزه‌های کاربردی و ساختاری زیادی نظیر بخش‌های تکنیکی و سلامت، کشاورزی و محیط زیست با برخی صنایع فولادی و فلزات فعال بوده‌اند؛ اما شاید یکی از تاثیرگذارترین حضورها، در صنعت نفت و پتروشیمی بوده است. این مجموعه‌های جمع‌وجور و جوان و تا حد زیادی مستقل و خصوصی، با عبور از تجریم‌ها و فشارهای اقتصادی مختلف توانسته‌اند سدسختی تجریم باشند و صنایع مختلف از جمله صنعت پتروشیمی را در پروژه‌های از قبیل برنامه‌ریزی شده جهت سود و طرح‌های بیشمار کمک کنند. پس از نامگذاری سال ۱۴۰۱، روزی که در گزارشی که به دولت و مراجع رسمی ارائه کرد، مشخص شد که صنعت نفت از سال‌ها قبل این نقش را اجرایی کرده و می‌تواند گزارش‌های قابل توجهی برای ارائه داشته باشد. اوچی در حاشیه دیدار مسئولان نظام با رهبر معظم انقلاب اسلامی نمره دانش‌بنیان شدن صنعت نفت را کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری دانست و گفت: امیدواریم با تحقق این امر در صنعت نفت، میزان ساخت داخل تجهیزات صنعت نفت (هم‌گام با ۶۰ تا ۷۰ درصد داخلی سازی) افزایش یابد و به سمت صادرات این محصولات برویم.

وزیر نفت با بیان اینکه بنای وزارت نفت برای استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان، در پنج حوزه شامل افزایش تولید، جاهای گمراهه، بهینه‌سازی مصرف سوخت، جمع‌آوری گازهای همراه نفت، تکمیل زنجیره ارزش افزوده در صنعت پتروشیمی و نیازهای کالایی وزارت نفت که از خارج وارد می‌شود، فراخوانی در میان دانش‌بنیان‌ها اعلام کرد. گفت: در این فراخوان، تعداد قابل توجهی شرکت حضور یافتند که در حال ارزیابی این شرکت‌ها هستیم.

چشم‌انداز جدید پتروشیمی با دانش بنیان‌ها
فرمانی شاهمهری، معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی هم تأکید کرد که در برنامه‌های هفتم و هشتم، برای توسعه صنعت پتروشیمی باید از ظرفیت‌های موجود در شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده کرد. او گفت: برای جاری‌سازی باید با یک برنامه‌ریزی دقیق و جامع برای تحقق اهداف صنعت پتروشیمی گام برداریم و در این مسیر تمام بخش‌های شرکت باید آهنگ واحدی داشته باشند. همین اینکه باید به‌سلیقه از آگاهی و دانش پرسیم با ما هم‌راهِ همه ناآشناگران، اهداف پیش‌بینی شده صنعت پتروشیمی محقق شود. امروز مفهوم دانش‌بنیان برای تمامی خانواده بزرگ صنعت پتروشیمی آشناسات و واحدها با توجه به حوزه مسؤولیت‌های خود در این زمینه‌ها فعالیت‌های بسیار خوبی داشته‌اند.

شاهمهری افزود: بسیاری از دانش‌های فنی، تجهیزات و کاتالیست‌های صنعت پتروشیمی، به‌طور کامل در حال داخلی‌سازی هستند و باید با توجه به ظرفیت‌های موجود در داخل کشور و تکنیک بر توان داخلی، خود را از وابستگی‌ها بی‌نیاز کنیم. وی با بیان اینکه در گام دوم انقلاب با توسعه صنعت پتروشیمی، چشم‌انداز جدیدی از این صنعت محقق می‌شود، گفت: همه محصولات رهبردی صنعت شتابم‌ای شده و با توجه به برنامه‌ریزی‌ها، تلاش می‌شود که این محصولات در داخل کشور تولید شوند. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی در پاسخ به سوالی درباره اینکه آیا سازندگان داخلی قادر به تأمین نیازمندی‌های پیچیده صنعت پتروشیمی هستند، گفت: سازندگان داخلی باید وارد این عرصه شوند و تجهیزات را با معمولاً تا بیش از این ساختار می‌توانیم و از کشورهای صنعتی و پیشرو در صنایع پتروشیمی تهیه می‌شوند. داخل تولید کنند؛ البته توجه به بعضی از این تجهیزات پیچیده صنعت پتروشیمی، کار اساسی نیست و می‌تواند با این است با عینی که همکاران شرکت ملی صنایع

پتروشیمی دارند و همچنین سرمایه‌گذاران خصوصی و هلدینگ‌هایی که با یک کار بلندمدت، بتوانیم این صنعت را در برنامه هفتم توسعه به‌طور کامل در بخش‌های طراحی، تأمین کالا و تجهیزات و دانش فنی و مواد مصرفی مانند کاتالیست‌ها، کاملاً کنیم. این گام بلند است؛ البته بعضی می‌گویند که بلندپروازانه است؛ اما ما بهمت دلسوزان کشور پیروز جوانان، مراکز دانش‌بنیان، پژوهشی، دانشگاهی و توانمند در شرکت‌های داخلی به این برنامه دست خواهیم یافت. شاهمهری از این جهت در نشست‌ها در حاشیه نشست و یکمین نمایشگاه نفت، گاز و پتروشیمی، سوسه، خوراک در سیدرس برای توسعه صنعت پتروشیمی در ایران را یک به‌یاد می‌آورد و پرسود و پرثمر و گفت: از شرکت‌های دانش‌بنیان کشور روصه دعوت می‌کنم که از فرصت‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی ایران استفاده کنند.

کاهش خام‌فروشی؛ هدف تکمیلی توسعه دانش‌بنیان‌ها
انفاق مهمی که در میانه تلاش برای توسعه دانش‌بنیان‌ها در صنعت نفت، بخصوص صنعت پتروشیمی رخ داده است، تکمیل زنجیره ارزش تولید محصولات و جلوگیری از خام‌فروشی در کنار سود سرشار برای شرکت‌ها و کشور است. صنعت پتروشیمی ایران با بررسی و ارزیابی درست از بازار و آنچه در قالب جهش دوم و سوم خود و پس از آن پیش‌بینی کرده است، تلاشی می‌کند محصولات خود را متنوع تر از ۸ محصول اولیه و با عیار و بسته‌بندی متفاوت، آمولناک، اتیلن، پروپیلن، بوتادین، ۱،۲-تین، بوتیلن و زایلین عرضه کند و در این بخش است که پای شرکت‌های دانش‌بنیان به میان می‌آید و پیش‌بینی می‌شود، صنعت پتروشیمی ایران با اجرای برنامه‌های هفتم در سال ۲۰۲۶ (۱۴۰۴) با ظرفیت تولید سالانه ۵۷ میلیون تن به جایگاه اول منطقه دست یابد. طبق اعلام کارشناسان صنعت پتروشیمی تا به حال تنها ۲۰ درصد از ظرفیت موجود در واحدهای تولیدی در حوزه صنایع تکمیلی پتروشیمی فعال شده‌اند و آنچه امروز به عنوان هدف مهم کلان آینده در نظر گرفته شده، توسعه فعالیت‌های صنایع تکمیلی با هدف کاهش خام‌فروشی در صنعت پتروشیمی است. امروز هدف قطع خام‌فروشی و استقلال اقتصادی یکی از پیش‌شرط‌های اجرای پروژه‌های صنعت پتروشیمی است و اجرای پروژه‌های تکمیل زنجیره ارزش و طرح‌های پیش‌ران، فعالیت‌های صنایع کوچک و پارک‌های صنعتی و شیمیایی به همین منظور بوده است.

تأکیدهای مکرر رهبر معظم انقلاب اسلامی در مورد شرکت‌های دانش‌بنیان و کاهش خام‌فروشی از موضوعات مهمی است که سرلوحه برنامه‌های صنعت پتروشیمی قرار گرفته است. مقام معظم رهبری ۲۷ فوروردماه در دیدار مسؤولان و کارگزاران نظام، اقتصاد بدون نفت را هدفی بلندمدت خواندند و افزودند: حداقل دو دولت در مسؤولیت‌های هفت ساله باید همت کنند تا این مشکل به سامان برسد؛ البته اگر همان روزی که اقتصاد بدون نفت را مطرح کردیم، اجرای آن شروع می‌شد، امروز کشور وضع متفاوتی داشت.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، معاونت علمی را مؤتلف به تعیین ضوابط کیفی و شاخص‌های دقیق برای پذیرش شرکت‌های دانش‌بنیان دانستند و خاطر نشان کردند: افزایش تعداد شرکت‌ها کافی نیست و در این زمینه باید شاخص‌های حیاتی دیگری همچون نوآوری، کاهش ارزشی، اشتغال آفرینی، قابلیت صادرات و رقابت‌پذیری نیز مورد نظر قرار بگیرد.

رهبر معظم انقلاب با تأکید بر اینکه توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان باید بر اساس اولویت‌ها و نیازسنجی بر مبنای گرگامی در مسائل کشور باشد، گفتند: شرکت‌های دانش‌بنیان باید در بخش‌هایی همچون کشاورزی توسعه یابند که امنیت اقتصادی کشور را تأمین می‌کنند؛ ظرفیت‌های پژوهشی و تحقیقی غیرضروری را آنها بلااست و با در نظر گرفتن ممانعت‌ها، کار و معیار که با خام‌فروشی، صنایع ارزشمند کشور را بدون ارزش افزوده صادر می‌تواند به شرکت‌های دانش‌بنیان و حیات از آنها تا سوی بخش‌های مختلفی همچون پتروشیمی که مولد هستند و تولید محصول می‌کنند، می‌تواند راه را برای حرکتی برشمارند؛ در این صنعت مولد، هموار تر سازد.

بسیاری از دانش‌های فنی، تجهیزات و کاتالیست‌های صنعت پتروشیمی، به‌طور کامل در حال داخلی‌سازی هستند و باید با توجه به ظرفیت‌های موجود در داخل کشور و تکنیک‌ها بر توان داخلی، خود را از وابستگی‌ها بی‌نیاز کنیم